

دانشگاه صنعتی اصفهان

دانشکده برق و کامپیوتر

آزمایشگاه سیستم عامل

دستور کار جلسه هشتم

فهرست مطالب

- 1 فراخوانی سیستم 2
- 2 هدف آزمایش 2
- 3 آماده سازی کرنل 2
- 4 یک فراخوانی سیستم ساده 3
- 5 یک برنامه ساده برای استفاده از فراخوانی سیستم 6
- 6 روش کار ما در آزمایشگاه 6
- 7 آشنایی با ایمولاتور Qemu 7
- 8 آشنایی با Initramfs 8
- 9 اجرای کرنل جدید 9

۱ فراخوانی سیستم

فراخوانی سیستم^۱ روشی است که در آن برنامه در حال اجرا از کرنل سیستم عاملی که روی آن اجرا می شود، درخواست سرویس می دهد. در واقع فراخوانی سیستم راه تعاملی برنامه ها با سیستم عامل می باشد. فراخوانی های سیستمی از طریق API خدماتشان را به برنامه های کاربر ارائه می دهند و از این طریق برنامه ای که در سطح کاربر اجرا می شود می تواند از سیستم عامل سرویس های سطح پایینتری که مربوط به سیستم عامل است استفاده نماید.

۲ هدف آزمایش

در این آزمایش قصد داریم با شیوه اضافه کردن یک فراخوانی سیستمی در کرنل لینوکس آشنا شویم. در این مسیر علاوه بر اضافه کردن یک فراخوانی سیستم با کامپایل کردن کرنل و initramfs آشنا می شویم. لطفا مراحل را با دقت و گام به گام انجام دهید، تا به نتیجه ای که این دستور کار برای آن طراحی گردیده است برسید.

۳ آماده سازی کرنل

برای اجرای این آزمایش از کرنل نسخه 5.15.77 استفاده شده است. فایل کرنل در فایل فشرده در اختیارتان قرار گرفته است. فرآیند کامپایل شدن کردن طولانی است و ممکن است ساعت ها طول بکشد، اما راهکارهایی برای سریع تر کردن این فرآیند وجود دارد. یکی از این راهکارها غیر فعال کردن تنظیمات کرنل است. **برای تنظیم کرنل از دستورات مختلفی استفاده می شود، یکی از این دستورات make tinyconfig است (برای اطلاعات بیشتر به اینجا مراجعه کنید). این دستور کمترین تنظیمات ممکن را برای کرنل فعال می کند.** خروجی دستور make tinyconfig یک فایل config است که در پوشه کرنل اضافه می شود (فایل config را به نرم افزار vim باز کنید و محتویات آن را مشاهده کنید). کرنلی که با تنظیمات tinyconfig کامپایل می شود برای آزمایشگاه سیستم عامل کفایت نمی کند، به همراه دستور کار فایل تنظیمات کرنل با نام kconfig در اختیارتان قرار می گیرد. این فایل را با نام config در داخل پوشه کرنل کپی کنید (از مسئول آزمایشگاه درباره تنظیمات اضافی که در kconfig اضافه بر تنظیمات tinyconfig فعال شده است

¹ system call

سوال کنید). برای راحتی این فایل در فایل فشرده‌ی کرنلی که در اختیارتان قرار گرفته است، جانمایی شده و در صورتی که از کرنل ارائه شده استفاده کنید، نیازی به کپی وجود ندارد.

۴ یک فراخوانی سیستم ساده

به مسیر کرنلی که از حالت فشرده خارج کردیم می‌رویم، پوشه‌ی hello را می‌سازیم و وارد آن می‌شویم:

```
cd linux-5.15.77
mkdir hello
cd hello
```

فایلی با نام hello.c بسازید و کد زیر را وارد نمایید.

```
#include <linux/kernel.h>
#include <linux/syscalls.h>

SYSCALL_DEFINE1(hello, int, number)
{
    printk("Hello From Kernel\n");
    return number*number;
}

SYSCALL_DEFINE2(hello2, int, number, int, number2)
{
    printk("Hello From Kernel2\n");
    return number*number2;
}
```

نکته ۱: ماکرو SYSCALL_DEFINE n برای معرفی یک فراخوانی سیستم استفاده می‌شود و مقدار n تعداد پارامترها را مشخص می‌کند. ورودی اول در این ماکرو نام فراخوانی سیستم است. پس از آن به ازای هر پارامتر نوع و سپس نام پارامتر می‌آید.

نکته ۲: فراخوانی سیستم فقط مقدارهایی از نوع long را باز می‌گرداند (return می‌کند).

یک فایل Makefile در کنار hello.c با محتویات زیر ایجاد کنید.

```
obj-y := hello.o
```

فایل Makefile کرنل را باز می‌کنیم و به دنبال خط زیر می‌گردیم:

```
core-y += kernel/ certs/ mm/ fs/ ipc/ security/ crypto/ block/
```


و در انتهای خط پیدا شده پوشه hello را به صورت زیر اضافه می‌کنیم:

```
core-y += kernel/ certs/ mm/ fs/ ipc/ security/ crypto/ block/ hello/
```

برای معرفی فراخوانی سیستم باید مانند هر تابع دیگر، تعریف آن را در یک فایل header اضافه کنیم. برای اینکار باید فایل زیر را ویرایش کنیم.

```
cd include/linux/syscalls.h
```

قبل از #endif که در آخر فایل قرار دارد، تعریف تابع را به صورت زیر را وارد نمایید.

```
asm linkage long sys_hello(int);  
asm linkage long sys_hello2(int, int);
```

نکته: در صورتی که به عنوان پارامتر اول به ماکرو SYSCALL_DEFINE مقدار x داده شود، نام فراخوانی سیستم برابر با sys_x خواهد بود.

پس از تغییر Makefile باید فایل syscall_64.tbl را تغییر دهیم (توجه شود که اگر از نسخه ۳۲ بیتی استفاده می‌کنید فایل syscall_32.tbl را می‌بایستی ویرایش نمایید).

```
cd arch/x86/entry/syscalls/  
nano syscall_64.tbl
```

جدول system call از ۴ ستون تشکیل شده است که هر ستون با tab از مقدار قبلی جدا شده است. فرمت این جدول به شکل زیر است:

```
<number> <abi> <name> <entry point>
```

- number: فراخوانی‌های سیستم با یک شماره واحد شناخته می‌شوند. به هنگام استفاده از یک فراخوانی سیستم شماره آن به کرنل اطلاعات داده می‌شود.
- ABI: مخفف Application Binary Interface است. برای اینکه مشخص شود که فراخوانی سیستم مختص معماری ۶۴ بیتی (x64) یا معماری ۳۲ بیتی (x32) یا هر دو (common) است.
- name: نام system call
- entry point: نام تابعی که قرار است system call با آن صدا زده شود که حتماً با پیشوند sys_ شروع می‌شود.

به آخرین ردیف رفته و مقادیر زیر را وارد جدول نمایید. در اینجا آخرین فراخوانی سیستم شماره ۵۴۷ است، یک شماره به آن اضافه می‌کنیم و فراخوانی سیستم با شماره ۵۴۸ را اضافه می‌کنیم.

```
548 common hello sys_hello
549 common hello2 sys_hello2
```

در نهایت با دستور make کرنل را کامپایل می‌کنیم. پس از تکمیل فرآیند کامپایل، فایلی با نام bzImage در مسیر arch/x86/boot/bzImage ایجاد می‌شود که کرنل کامپایل شده است.

نکته تکمیلی: در صورتی که بخواهیم کرنل سیستم را (که حاوی systemcall جدید خودمان است) برای سیستم شخصی خود کامپایل کرده تا بتوانیم سیستم را با آن بارگذاری کنیم، مراحل زیر طی می‌شود:

- با استفاده از دستور make oldconfig تنظیمات کرنل جاری را برای کرنل جدید فعال می‌کنیم.
- با استفاده از دستور make کرنل کامپایل می‌شود.
- با استفاده از دستور make modules_install کرنل ماژول‌ها را کامپایل می‌کنیم.
- با استفاده از دستور make install کرنل را روی سیستم نصب می‌کنیم.
- برای ساخت یک فایل initramfs در کرنل، از دستور update-initramfs -c -k 5.15.77 استفاده می‌کنیم (با این فایل در بخش ۸ آشنا می‌شوید)
- با استفاده از دستور update-grub کرنل جدید را به عنوان یکی از کرنل‌هایی که سیستم می‌تواند با استفاده از آن اجرا شود را به boot menu اضافه می‌کنیم.

حال اگر سیستم را ری بوت کنیم می‌توانیم کرنل جدید را از روی grub انتخاب کرده و سیستم را با کرنل جدید بارگذاری (لود) کنیم.

۵ یک برنامه ساده برای استفاده از فراخوانی سیستم

تا اینجا توانستیم یک کرنل را کامپایل کنیم. برای اینکه ببینیم آیا تابعی که به عنوان فراخوانی سیستم ایجاد کردیم به درستی فراخوانی می‌شود با استفاده از قطعه کد زیر برنامه ساده‌ای می‌نویسیم و کامپایل می‌کنیم.

```
#include <stdio.h>
#include <linux/kernel.h>
#include <sys/syscall.h>
#include <unistd.h>
int main()
{
    long int amma = syscall(548);
    printf("System call sys_hello returned %ld\n", amma);
}
```



```
return 0;  
}
```

نکته: در صورتی که کرنل را برای استفاده واقعی کامپایل کرده باشید می‌توانید کد بالا را با gcc کامپایل کنید و از آن استفاده کنید، در غیر این صورت (استفاده از kconfig) باید قطعه کد بالا را با استفاده از مراحل که در بخش بعد توضیح داده شده است کامپایل و برای اجرا آماده کنید.

۶ روش کار ما در آزمایشگاه

همان طور که در قسمت ۴ بیان شد، پس از کامپایل کرنل جدید که حاوی systemcall جدید است، برای استفاده از آن می‌توان آن را جایگزین کرنل قبلی سیستم کرد و یا آن را به grub اضافه کرد تا امکان بارگذاری آن روی توزیع لینوکس نصب‌شده روی سیستممان باشد. این روند هم زمان گیر است و هم ممکن است در صورتی که با دقت و به درستی انجام نشود، لینوکس قبلی را مخدوش کرده و هیچ سیستمی برای ادامه کار نداشته باشیم! بنابراین جهت اینکه این آزمایش را بتوانیم در آزمایشگاه با خیال راحت و به سلامت (: انجام دهیم روال متفاوتی را انتخاب می‌کنیم. در این آزمایش قصد داریم تا با روش ابتکاری کرنل را با سرعت کامپایل کنیم و بدون اضافه‌کردن آن به سیستم عامل اصلی کامپیوتر، آن را بارگذاری کنیم. بدین منظور لازم است ابتدا با Qemu و initramfs آشنا شوید که در ادامه به شرح آنها می‌پردازیم.

۷ آشنایی با ایمولاتور Qemu

Qemu (کِمُو)، یک مجازی‌ساز و ایمولاتور است. با کمک Qemu به عنوان یک ایمولاتور می‌توان سیستم‌عامل‌ها و برنامه‌هایی که برای یک ماشین سخت‌افزاری مشخص نوشته شده است را روی ماشین متفاوتی اجرا کرد. درواقع گاهی شما یک برنامه یا سیستم عامل دارید که برای سخت‌افزار مشخصی نوشته شده است ولی آن سخت‌افزار در دسترس شما نیست. در این حالت می‌توانید از Qemu استفاده کنید تا آن سخت‌افزار را برای شما emulate کند. یعنی هر سیستم سخت‌افزاری که داشته باشید کافیسیت Qemu را بتوانید روی آن نصب کنید و به Qemu بگویید وانمود کند که سخت‌افزار موردنظر (که در دسترس شما نیست) را دارید، مثل این است که آن را برای شما شبیه‌سازی کند.

یک استفاده دیگر Qemu، استفاده به عنوان مجازی‌ساز است. در این صورت می‌توانید سیستم عامل‌ها یا کدهای مهمان متعدد و متفاوتی را روی سیستم عامل خود اجرا کنید و از آن‌ها استفاده کنید (مثل

وقتی که از Virtualbox برای نصب یک سیستم مهمان با سیستم عامل لینوکس بر روی سیستم شخصی خود که ویندوز روی آن نصب است استفاده می‌کنید).

بنابراین در این آزمایش هم ما می‌توانیم کرنل جدید خود را در حالی که لینوکس قبلی ما بالا است، روی یک ماشین مهمان بارگذاری کنیم بدون اینکه کرنل لینوکس قبلی ما تغییر کند، یا دچار مشکل شود یا ری بوت شود.

۸ آشنایی با Initramfs

به هنگام اجرای کرنل فایلی با نام `initramfs` به عنوان پارامتر ورودی به کرنل داده می‌شود که کرنل پس از اجرای خود آن فایل را از حالت فشرده خارج می‌کند. داخل فایل `initramfs` مجموعه‌ای از فایل‌ها وجود دارد که کرنل آن‌ها را در حافظه موقت بارگذاری می‌کند (معمولاً شامل تمام پوشه‌هایی که در مسیر ریشه لینوکس وجود دارد مانند `/dev`، `proc`، `/run` و ... است)؛ از این فایل‌ها برای بارگذاری کامل فایل‌های مرتبط با سیستم عامل که روی دیسک نصب شده‌اند کمک گرفته می‌شود (در مراحل اولیه بارگذاری سیستم عامل ممکن است بسیاری از قابلیت‌ها، از جمله دسترسی به دیسک به صورت کامل وجود نداشته باشد، `initramfs` کمک می‌کند تا ماژول‌های مورد نیاز بارگذاری شود و دسترسی به پارتیشن‌های فایل‌های سیستم عامل روی آن نصب شده است برقرار شود). بنابراین هدف `initramfs` این است که سیستم فایل `root` را `mount` کند. در زمان بوت سیستم، بوت لودر، ایمج‌های کرنل و `initramfs` را در حافظه اصلی (RAM) بارگذاری کرده و کرنل را شروع به اجرا می‌کند.

`Initramfs` در ساده ترین حالت حداقل یک فایل باینری یا اسکریپت به نام `init` دارد. فایل `init` اولین فرآیندی است که توسط کرنل (`PID 1`) اجرا می‌شود، بنابراین والدی ندارد و نباید هیچ وقت خاتمه پیدا کند. دقت داشته باشید که فایل `init`، یک برنامه کاربردی است، بنابراین می‌توان از آن برای کارهای دیگری غیر از هدف اصلی آن استفاده کرد. در این آزمایش قصد داریم تا از `init` برای اجرای یک فراخوانی سیستم استفاده کنیم. برای ایجاد `initramfs` مورد نظرم، مراحل زیر باید طی شود:

- در ابتدا قطعه کدی مانند زیر را آماده می‌کنیم تا به عنوان برنامه `init` مورد استفاده قرار بگیرد. دقت کنید که این برنامه باید در یک `loop` بی‌نهایت باشد تا خاتمه پیدا نکند. زیرا این فرآیند اصلی سیستم عامل است و خاتمه یافتن آن سیستم عامل را از کار می‌اندازد.


```
#include <stdio.h>
#include <unistd.h>

int main(void) {
    while (1){
        printf("Hello world\n");
        fflush(stdout);
        sleep(2);
    }
    return 0;
}
```

- این برنامه را با دستور زیر کامپایل می‌کنیم:

```
gcc -static init.c -o init
```

برای کامپایل برنامه init از پرچم static استفاده می‌کنیم، زیرا برنامه init اولین برنامه‌ای است که اجرا می‌شود و نباید هیچ پیش‌نیازی داشته باشد.

- برای ساختن فایل initramfs از دستور زیر استفاده می‌کنیم:

```
echo init | cpio -ov --format=newc > initramfs.img
```

۹ اجرای کرنل جدید

اکنون با استفاده از Qemu، کرنل جدید را روی یک ماشین مجازی مهمان بارگذاری می‌کنیم. بدین منظور لازم است کرنل حاوی سیستم کال جدید را کامپایل کرده و ایمج آن را ساخته باشیم. همچنین برای اینکه systemcall جدید خود را تست کنیم، یک برنامه init فرضی می‌نویسیم که فقط حاوی یک حلقه بی‌نهایت (برای اجرای بی‌وقفه کرنل جدید) باشد و در این حلقه بی‌نهایت systemcall جدید را فراخوانی می‌کنیم. یعنی روی ماشین مجازی ما یک سیستم جدید لود می‌شود که فقط شامل کرنل جدید ما و یک برنامه init اختصاصی است و بقیه فایل‌ها و برنامه‌های سیستمی یک سیستم عامل کامل را ندارد (جهت سادگی).

بدین منظور کافیسیت با استفاده از دستور زیر کرنل و initramfs را در ماشین مجازی اجرا کنیم:

```
qemu-system-x86_64 -kernel linux-5.15.77/arch/x86/boot/bzImage -initrd
initramfs.img
```